

Hipotireoze

Vairogdziedzeris atrodas kakla priekšējā daļā un tas ražo vairogdziedzera hormonus trijodtironīnu (T3) un tetrajodtironīnu jeb tiroksīnu (T4). Šie vairogdziedzera hormoni nodrošina organisma pamatvielmaiņu un ietekmē smadzeņu, sirds, muskuļu un citu orgānu darbību. Vairogdziedzera hormonu izdali regulē hipofīze, kas atrodas smadzenēs. Hipofīzē izdalās treiodstimulējošais hormons (TSH), kurš nosaka T3 un T4 produkciju vairogdziedzerī. Ja vairogdziedzera hormonu ir par daudz, tad TSH samazinās, turpretī, ja vairogdziedzera hormonu ir par maz, tad TSH paaugstinās, lai stimulētu vairogdziedzeri hormonus izdalīt vairāk.

Vairogdziedzera slimību gadījumā var būt gan ar pastiprinātu pastiprināta vairogdziedzera darbība, ko sauc par hipertireozi, gan samazināta vairogdziedzera darbība, ko sauc par hipotireozi. Nereti vairogdziedzerī veidojas mezgli, un šādā gadījumā var būt vai nu normāla vairogdziedzera funkcija vai arī traucēta vairogdziedzera funkcija.

Hipotireozes gadījumā vairogdziedzeris izdala pārāk maz vairogdziedzera hormonu, un tas palēnina ķermeņa metabolismu. Jāņem vērā, ka sūdzības, kuras raksturīgas pacientiem ar hipotireozi, var izpausties ar dažādu izteiktības pakāpi un ne vienmēr visiem ir vienādi raksturīgas.

Sūdzības, kas raksturīgas pacientiem ar hipotireozi.

Nogurums, miegainība	Paaugstināts holesterīna līmenis asinīs
Salīgums	Balss piesmakums
Aizcietējumi	Muskuļu vājums
Sausa āda	Depresija
Pieņemšanās svarā	Neregulārs menstruālais cikls
Palēnināta sirdsdarbība	Plāni mati
Tūskainība	Atmiņas traucējumi

Hipotireozes visbiežākais iemesls ir Hašimoto tireoidīts, kas ir autoimūna vairogdziedzera slimība, kuru viens no pirmajiem ir aprakstījis japāņu ārsts Hakaru Hašimoto. Hipotireoze var būt arī gadījumos, kad ir izoperēts vairogdziedzeris vai ir bijusi vairogdziedzera radioaktīvā joda terapija. Retāk var būt iedzimti vairogdziedzera attīstības traucējumi vai hipofīzes bojājums, kā rezultātā neveidojas TSH hormons.

Hašimoto tireoidīts visbiežāk attīstās sievietēm vidējā (50–60 gadu) vecumā, tomēr var būt jebkurā vecumā, var būt arī vīriešiem, bērniem un pusaudžiem. Hipotireoze bērniem un pusaudžiem norit ar tādām pašām pazīmēm kā pieaugušajiem, bet var būt arī lēnāka augšana, novēlota pubertāte un aizkavēta mentālā attīstība.

Hipotireozi ir ļoti svarīgi ārstēt un kontrolēt grūtniecības laikā. Parasti grūtniecēm ar Hašimoto tireoidītu levotiroksīna deva grūtniecības laikā ir nepieciešama lielāka nekā pirms grūtniecības. Neārstēta hipotireoze mātei var izraisīt jaundzimušā patoloģijas, ir lielāks risks, ka bērns piedzims priekšlaicīgi vai nedzīvs un bērnam būs aizkavēta mentālā attīstība.

Kā ārstē hipotireozi? Pacientiem ar hipotireozi, lai aizvietotu hormonu trūkumu organismā, katru dienu ir jāiedzer tablete, kas satur vairogdziedzera hormonu. Sintētiskais (rūpnīcā ražotais) T4 jeb

levotiroksīns ir tieši tāds pats un strādā tāpat, kā ķermeņa ražotais T4. Katram cilvēkam deva ir atšķirīga – nepieciešamās devas piemeklēšana var aizņemt kādu laiku. Ārsts noteiks sākuma devu, ņemot vērā ķermeņa svaru, vecumu un citas slimības. Pēc 6–8 nedēļām būs jāveic asins analīzes, lai piemērotu nepieciešamo devu, līdz būs sasniegts normālais hormonu līmenis. Analīžu kontrole ir jāveic arī turpmāk reizi 6–12 mēnešos. Hipotireozes gadījumā parasti levotiroksīns ir jālieto visu atlikušo dzīvi, lai nodrošinātu pastāvīgu un normālu ķermeņa metabolismu.

Tireoīdperoksidāzes antivielas

Tireoīdperoksidāze ir vairogdziedzeru enzīms, kuram ir nozīmīga loma vairogdziedzeru hormonu sintēzē. Asinīs var noteikt tireoīdperoksidāzes antivielas (TPO av). Ja ir augsts TPO av līmenis, tas norāda uz iespējamu autoimūnu vairogdziedzeru slimību, kas var būt gan Greivsa slimība, gan Hašimoto tireoidīts. Autoimūnām slimībām raksturīgs, ka imūnā sistēma kļūdas dēļ veido antivielas, kas bojā organisma normālos audus, šajā gadījumā – vairogdziedzeri. Paaugstinātas TPO antivielas norāda uz vairogdziedzeru slimības risku, bet var būt arī gadījumi, kad šīs antivielas ir augstas, bet vairogdziedzeru hormoni ir normas robežās. Tādos gadījumos ārstēšana nav nepieciešama, bet periodiski ārsta kontrolē ir jāveic vairogdziedzeru hormonu analīzes.